

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
2514 CV52

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2022-0000021864

Datum 25-1-2022
Betreft Meertalige dagopvang na afloop van het experiment

Inleiding

In de Verzamelbrief kinderopvang december 2021¹ heeft de toenmalige Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid u geïnformeerd over het eindigen van het experiment meertalige dagopvang op 1 februari aanstaande. Bij deze Verzamelbrief is ook het eindrapport bijgevoegd van de Universiteit van Amsterdam (UvA), die het experiment begeleid en gemonitord heeft (Project MIND). Hierin beveelt de UvA op basis van de resultaten van het onderzoek aan meertalige dagopvang wettelijk mogelijk te maken.

De toenmalige Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft de beslissing over het structureel wettelijk mogelijk maken van meertalige dagopvang aan het volgende kabinet gelaten. Met deze brief informeer ik u daarom over het besluit van het nieuwe kabinet omtrent meertalige dagopvang.²

Op basis van de resultaten van het onderzoek van de UvA is het kabinet voornemens meertalige dagopvang structureel wettelijk mogelijk te maken. Dat vergt een wijziging van de Wet kinderopvang. Dit ga ik nu nader uitwerken, waarbij ik ook het gesprek aan zal gaan met sectorpartijen en partijen die betrokken zijn bij toezicht en handhaving. Verderop in deze brief licht ik dit standpunt nader toe.

Eindrapport UvA Project MIND en effecten meertalige dagopvang

De belangrijkste bevinding uit het eindrapport van de UvA luidt:

"Er zijn geen negatieve effecten gevonden van het meertalige (Engelse) taalaanbod op de ontwikkeling van de Nederlandse taal. De taalvaardigheid van kinderen neemt toe in beide aangeboden talen."

De UvA trekt hieruit de conclusie:

"Gelet op de realiteit van de meertalige maatschappij en de behoefte van instellingen en ouders aan meertalige opvang lijkt daarmee de weg vrij om meertalige dagopvang op grotere schaal mogelijk te maken."

¹ Kamerstukken II 2021/22, 31 322, nr. 439.

² Conform artikel 1.88 van de Wet kinderopvang.

Doeltreffendheid van meertalige dagopvang

Het experiment is opgenomen in het Tijdelijk besluit experiment meertalige dagopvang. Het had als doel om inzicht te krijgen in de gevolgen van het verzorgen van een deel van de dagopvang in de Duitse, Engelse of Franse taal, in het bijzonder voor de verwerving van de Nederlandse taal. In de nota van toelichting bij het besluit is overwogen dat alleen wanneer het experiment aantoont dat meertalige dagopvang geen aanwijsbaar negatieve gevolgen heeft voor de Nederlandse taal, meertalige dagopvang voor de leeftijdscategorie 0-4 jarigen breed kan worden ingevoerd.

Datum
25-1-2022

Onze referentie
2022-0000021864

Het onderzoek van de UvA, naar de effecten van het experiment, heeft inzicht gegeven in de taalontwikkeling, zowel in de Nederlandse als in de Engelse taal, zowel voor kinderen die deze talen thuis spreken, als voor kinderen voor wie dat niet het geval is. Daarmee heeft het onderzoek antwoord gegeven op de belangrijkste vraag van het experiment, die naar de ontwikkeling van de Nederlandse taal op meertalige dagopvanglocaties. Die resultaten zijn op zich positief en de UvA beveelt aan meertalige dagopvang wettelijk mogelijk te maken.

Dat betekent niet dat alle onderzoeksvragen nu beantwoord zijn. Zoals de toenmalige staatssecretaris al in de Verzamelbrief kinderopvang december 2021 liet weten, vergt meertalige dagopvang nog nadere uitwerking en kan het zijn dat er aanvullende voorwaarden nodig zijn om ervoor te zorgen dat de Nederlandse taal voldoende gewaarborgd is als meertalige dagopvang wordt toegestaan. Hier zal ik dus goed naar kijken bij het uitwerken van de structurele regeling.

Meertalige dagopvang als wettelijke mogelijkheid

In het Tijdelijk besluit experiment meertalige dagopvang is opgenomen dat, indien een structurele regeling wordt getroffen, het experiment na afloop van de looptijd wordt voortgezet totdat de structurele regeling is getroffen, doch niet langer dan twee jaar. Dit betekent dat de deelnemende organisaties aan het experiment hun meertalige opvangpraktijk kunnen voortzetten na afloop van het experiment in februari 2022. Organisaties die meertalige dagopvang willen aanbieden en die niet deelnamen aan het experiment, zullen moeten wachten totdat de structurele wettelijke mogelijkheid hiervoor geboden is. Wel kunnen zij in de tussentijd gebruik maken van artikel 1.55, tweede lid, van de Wet kinderopvang, indien zij kinderen van een andere herkomst opvangen én indien er sprake is van specifieke omstandigheden die een andere voertaal, naast de Nederlandse, noodzakelijk maken.

Ik ga nu aan de slag met de uitwerking van de structurele regeling. Ik zal hierover verder in gesprek gaan met onder meer sectorpartijen en toezichtspartijen en zal uw Kamer in het komende jaar verder informeren over de nadere uitwerking van het wetsvoorstel.

Met vriendelijke groet,

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

C.E.G. van Gennip

Nota bevat informatie die niet openbaar gemaakt kan worden:

☒ NEE ☐ JA, ONDER BETREFFEND KOPJE ☐ JA, VERSPREID OVER NOTA (MARKEER) ☐ JA, GEHEEL

TER BESLISSING

Datum

24 december 2021

Opgesteld door

Uiterlijk bij

13 januari 2022

Bijlage(n)

5

Aan
Van

de minister van SZW

nota

Besluit over voortzetting meertalige dagopvang na
aflopen experiment 1 februari 2022

Aanleiding

- Op 1 februari 2022 eindigt het experiment meertalige dagopvang, waarin 18 kinderopvanglocaties maximaal 50% van de opvangtijd in het Engels aanbieden.
- Alleen wanneer er vóór de einddatum van het experiment besloten wordt een structurele regeling te treffen, mogen de aan het experiment deelnemende kinderopvanglocaties doorgaan met het aanbieden van meertalige dagopvang.
- Om deze reden verzoeken wij u zo snel mogelijk een besluit te nemen over meertalige dagopvang als wettelijke mogelijkheid en dit besluit in de Ministerraad (MR) te brengen.

Geadviseerd besluit

1. Geadviseerd wordt om meertalige dagopvang een structurele wettelijke mogelijkheid te maken, voor maximaal 50% van de opvangtijd, voor de talen Engels, Frans en Duits. De komende twee jaar zullen worden gebruikt om de voorwaarden en waarborgen voor de structurele regeling nader uit te werken.
2. Gaat u akkoord met de inhoud van de Kamerbrief, waarin u aangeeft dat u meertalige dagopvang nader gaat uitwerken tot een structurele regeling? Indien u akkoord bent, zal deze Kamerbrief met spoed naar de MR doorgeleid worden. Wij verzoeken u het aanbiedingsformulier voor de MR te ondertekenen.

Kernpunten

- De Wet kinderopvang (Wko) bepaalt dat Nederlands de voertaal in de kinderopvang is. In 2016 is het mogelijk gemaakt om buitenschoolse opvang (bso) voor kinderen van 4 t/m 12 jaar aan te bieden. Maximaal 50% van de opvangtijd mag worden aangeboden in het Engels, Frans of Duits. Voor de opvang van kinderen van 0 tot 4 jaar (dagopvang) was er destijds onvoldoende wetenschappelijk bewijs dat meertalige dagopvang geen negatieve invloed zou hebben op de taalontwikkeling van het Nederlands. Daarom is besloten meertalige dagopvang op experimentele basis vier jaar lang mogelijk te maken en de Universiteit van Amsterdam (UvA) onderzoek te laten doen naar de effecten van meertalige dagopvang op de taalontwikkeling van kinderen. Zie bijlage 4 voor een samenvatting en bijlage 5 voor het volledige rapport.
- Het experiment loopt af op 1 februari 2022. Vóór die datum moet er een besluit genomen zijn over de toekomst van meertalige dagopvang. Demissionair staatssecretaris Wiersma heeft dit besluit aan het nieuwe kabinet gelaten.

- Er zijn twee keuzes: (1) besluiten meertalige dagopvang structureel wettelijk mogelijk te maken. De deelnemende organisaties mogen hun meertalige opvangpraktijk dan voortzetten totdat de structurele regeling er is¹. (2) meertalige dagopvang wordt niet structureel wettelijk mogelijk gemaakt. Deelnemende organisaties moeten per 1 februari 2022 weer voldoen aan de voertaaleisen uit de Wko.
- Ons advies is om meertalige dagopvang wettelijk mogelijk te maken en de komende twee jaar te gebruiken om de voorwaarden en waarborgen hierbij uit te werken. In het onderzoek van de UvA zijn er geen redenen aangetroffen om aan te nemen dat meertalige dagopvang slecht zou zijn voor de taalontwikkeling van kinderen². De UvA heeft de overheid aanbevolen om meertalige kinderopvang op grotere schaal mogelijk te maken. Meertalige opvang lijkt voordelen te bieden, zoals snellere verwerving van de Engelse taal en (daarmee) een voorbereiding op tweetalig basisonderwijs of internationaal onderwijs. Bovendien brengt het anderstalige kinderen in aanraking met het Nederlands, wat bevorderlijk zou kunnen zijn voor de integratie.
- Het onderzoek van de UvA beantwoordt niet alle vragen.³ Wij vinden deze onzekerheden niet zwaar genoeg wegen om te besluiten meertalige dagopvang niet mogelijk te maken. Wel kan het goed zijn bij de nadere uitwerking rekening te houden met deze punten.
- Demissionair Staatssecretaris Wiersma had bovendien zorgen dat straks iedere kinderopvanglocatie meertalig zou kunnen worden of personeel zou hebben dat niet aan de Taaleis 3F Nederlands voldoet. Wij denken dat ook dit te ondervangen is door bij de uitwerking van de structurele regeling te kijken naar de voorwaarden aan en waarborgen bij meertalige dagopvang.
- Uit de eerste reacties uit het toezicht zijn geen nadelige effecten voor de pedagogische basisdoelen en emotionele veiligheid gebleken. Een aantal aandachtspunten vanuit het toezicht zal worden betrokken bij de uitwerking van de regeling.⁴

Datum

24 december 2021

Uiterlijk bij

13 januari 2022

Bijlage(n)

5

Aan

de Staatssecretaris van SZW

Van

Toelichting (proces)

- Op grond van de Wet kinderopvang (Wko) verzoeken wij u een, met andere ministers afgestemd, besluit te communiceren over de voortzetting van meertalige dagopvang als structurele regeling. Dit besluit had op grond van de Wko zes maanden voor het einde van het experiment genomen en gecommuniceerd moeten worden, wat evident niet gelukt is⁵.
- Het is van belang dat dit besluit vóór 1 februari genomen wordt, omdat dan de mogelijkheid vervalt om het experiment te laten doorlopen totdat de toegezegde structurele regeling in werking getreden is.
- Voor de deelnemende kinderopvanglocaties is het vervelend dat ze nog steeds geen duidelijkheid hebben. Het besluit heeft grote gevolgen voor hen. In het geval dat er een structurele regeling toegezegd wordt, kunnen zij doorgaan met het aanbieden van meertalige opvang na 1 februari. Indien op 1 februari niet besloten is een structurele regeling te treffen, betekent dit dat deelnemende organisaties per 1 februari direct moeten voldoen aan de voertaaleisen uit de Wko, waarbij Nederlands de voertaal moet zijn. Dit heeft vergaande consequenties voor hun opvangpraktijk (en daarmee voor ouders en kinderen) en hun personele inzet.
- Zoals eerder in deze nota vermeld, is er bij een positief besluit twee jaar om de structurele regeling uit te werken, waarbij aanvullende voorwaarden of waarborgen toegevoegd kunnen worden, naast de voorwaarden die reeds golden voor het experiment en voor meertalige buitenschoolse opvang (bso). Hierbij zullen ook de sector- en toezichtspartijen goed betrokken worden.

Datum
24 december 2021

Uiterlijk bij
13 januari 2022

Bijlage(n)
5

Aan
de Staatssecretaris van SZW

Van

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief positief besluit Meertalige dagopvang na het aflopen van het experiment	Ter ondertekening (indien akkoord met structureel wettelijk mogelijk maken)
2	Aanbiedingsformulier MR (ter ondertekening)	Ter ondertekening (indien akkoord met structureel wettelijk mogelijk maken)
3	Tekst uit de Verzamelbrief Kinderopvang december 2021	
4	Samenvatting Eindrapport Project MIND (van SZW)	Betreft passages uit de samenvatting van het rapport van de UvA, aangevuld met enkele zinnen uit de hoofdstukken van het rapport. Deze samenvatting bevat geen nieuwe informatie, informatie is door middel van het volledige rapport bij de Kamer bekend.
5	Eindrapport onderzoek UvA naar experiment meertalige dagopvang (MIND)	Is reeds naar de Kamer gestuurd met de Verzamelbrief december 2021

¹ Doch niet langer dan twee jaar

² De taalvaardigheid van kinderen neemt toe in beide aangeboden talen (Nederlands en Engels). Voor kinderen die thuis geen Nederlands spreken, was het bovendien niet zo dat hun Nederlandse woordenschat per definitie harder groeide als zij meer uren Nederlands op de opvang hoorden. Het taalaanbod op de opvang doet ertoe, maar speelt bij de taalontwikkeling van het jonge kind een minder grote rol dan het taalaanbod thuis.

³ Zo is in het onderzoek sprake van een enorme oververtegenwoordiging van hoogopgeleide ouders en kinderen. Dat maakt het onmogelijk om te bepalen in hoeverre de resultaten opgaan voor deelnemers met een lagere sociaaleconomische status. Ook kan het rapport van de UvA geen uitspraken doen of het eindniveau van het Nederlands op 4-jarige leeftijd 'voldoende' is om deel te nemen aan de Nederlandse maatschappij.

⁴ In het Tijdelijk besluit experiment meertalige dagopvang is opgenomen dat inzichten vanuit het toezicht betrokken zullen worden bij de uiteindelijke afweging of meertalige dagopvang wettelijk mogelijk moet worden gemaakt.

⁵ Covid-19 heeft gevolgen gehad voor de meetresultaten van de UvA. Hierdoor waren de resultaten van de laatste meting bepalend. Het definitieve rapport werd 1 oktober 2021 opgeleverd. Vervolgens heeft de demissionaire Staatssecretaris besloten de beslissing aan het nieuwe kabinet te laten.

Vraag 1: Is het experiment voor 0-4 jaar of voor alle leeftijden?

Antwoord: Het experiment is inderdaad voor 0-4 jaar (de dagopvang). Meertalige buitenschoolse opvang (van 4 t/m 12 jaar) is reeds een wettelijke mogelijkheid.

Vraag 2a: *Is het mogelijk een beperkt aantal opvangcentra tweetalig te laten zijn?*

Antwoord: Jazeker. In de uitwerking van de structurele regeling kan nagedacht worden over extra voorwaarden en condities. Bijvoorbeeld de mogelijkheid van meertalige dagopvang niet voor alle kinderdagopvanglocaties te laten gelden, maar alleen voor locaties verbonden aan een meertalige of internationale school. Een andere denkbare voorwaarde is dat meertalige dagopvang *geen* mogelijkheid wordt voor groepen waar voorschoolse educatie aan doelgroepkinderen wordt geboden omdat deze kinderen al een achterstand in de Nederlandse taal hebben. Indien nu besloten wordt meertalige dagopvang structureel wettelijk mogelijk te maken, dan betekent dit concreet dat voorlopig enkel de aan het experiment deelnemende locaties (18 in totaal) hun meertalige opvangpraktijk mogen voorzetten (voor ten hoogste ten twee jaar en onder dezelfde voorwaarden als in het experiment) totdat de structurele regeling is getroffen. De komende twee jaar kan dan gebruikt worden om de voorwaarden en reikwijdte van een bredere wettelijke mogelijkheid nader uit te werken waarbij sector- en toezichtpartijen goed betrokken zullen worden.

Vraag 2b: *Zijn taaleisen te toetsen?*

Antwoord: Jazeker. Met de Wet Innovatie en Kwaliteit in de Kinderopvang is bepaald dat alle medewerkers in de kinderopvang moeten voldoen aan het taalniveau 3F Nederlands (*vanaf 1 januari 2025*). Medewerkers moeten hiervoor een bewijsstuk laten zien, houders moeten dit controleren. Ook de GGD ziet hier als toezichthouder op toe.

De taaleis 3F Nederlands blijft sowieso gelden voor de Nederlandssprekende medewerkers op de groepen. Bovendien moet minimaal 50% van de opvangtijd in het Nederlands zijn. In het experiment en bij meertalige buitenschoolse opvang worden ook nog eisen gesteld aan de andere taal. In de uitwerking van de structurele regeling kan bezien worden of voor alle medewerkers een dubbele taaleis moet gelden of dat de taal/ talen die zij spreken op de groep hierin leidend zijn. Er zijn nu groepen in het experiment die bijvoorbeeld één native speaker en één volledig Nederlandstalige medewerker inzetten op de groep. Belangrijk bij de uitwerking is dat voldoende voorwaarden zijn ingebouwd die de Nederlandse taal voor alle kinderen waarborgen.

Vraag 3: Welk toezicht?

Antwoord: Het toezicht op kinderopvangcentra wordt uitgevoerd door de GGD-en in opdracht van de gemeenten. Zij toetsen of kinderopvanglocaties voldoen aan de wettelijke eisen en stellen een inspectierapport op. De gemeente kan op basis van dit inspectierapport overgaan tot handhaving.

In het Tijdelijk besluit experiment meertalige dagopvang is opgenomen dat inzichten vanuit het toezicht betrokken zullen worden bij de uiteindelijke afweging of meertalige dagopvang wettelijk mogelijk moet worden gemaakt. Vandaar dat we toezichthouders hebben gevraagd naar hun ervaringen in het toezicht op de kinderdagopvanglocaties die meedoen met het experiment.